

Jona 4 – God wil dat je leeft

- Lezing: Jona 4

⁴Dit wekte grote ergernis bij Jona en hij werd kwaad. ²Hij bad tot de HEER: 'Ach HEER, heb ik het niet gezegd toen ik nog thuis was? Daarom wilde ik naar Tarsis vluchten. Ik wist het wel: u bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en tot vergeving bereid.' ³Laat mij maar sterven, HEER: ik ben liever dood dan dat ik zo verder moet leven.' ⁴Maar de HEER zei: 'Is het terecht dat je zo kwaad bent?'

⁵Nadat Jona Nineve had verlaten, was hij aan de oostkant van de stad gaan zitten. Hij had er een hut gemaakt om in de schaduw af te wachten wat er met de stad zou gebeuren. ⁶Nu liet God, de HEER, een wonderboom opschieten om Jona schaduw boven zijn hoofd te geven en zijn ergernis te verdrijven. Jona was opgetogen over de plant. ⁷Maar de volgende morgen, bij het aanbreken van de dag, liet God de plant door een worm aanvreten, zodat hij verdorde. ⁸En toen de zon opkwam, liet God een verzengende wind uit het oosten waaien; de zon brandde zo op Jona's hoofd dat hij door de hitte werd bevangen. Hij bad om te mogen sterven: 'Ik ben liever dood dan dat ik zo verder moet leven.' ⁹Maar God zei tegen Jona: 'Is het terecht dat je zo kwaad bent over die plant?' Jona antwoordde: 'Ik ben verschrikkelijk kwaad, en terecht!' ¹⁰Toen zei de HEER: 'Als jij al verdriet hebt om die wonderboom, waar jij geen enkele moeite voor hebt hoeven doen en die jij niet hebt laten groeien, een plant die in één nacht opkwam en in één nacht verging, ¹¹ zou ik dan geen verdriet hebben om Nineve, die grote stad, waar meer dan honderd-twintigduizend mensen wonen die het verschil tussen links en rechts niet eens kennen, en dan nog al die dieren?'

Preek

Lieve mensen,

Als het grote verzoendag is in Israël. Jom Kippoer. Dan lezen ze in de synagoge het hele boek Jona. Ik vind dat verrassend. Hebben ze een heel Oude Testament om uit te kiezen. Prachtige verhalen en pakkende teksten. En dan lezen ze ... Jona.

Ik heb me afgevraagd waarom. Waarom dit boek? Het gaat niet eens over Joden. Ja, over eentje. En die komt er niet zo goed vanaf. Hij begint verschrikkelijk boos aan dit laatste hoofdstuk. Letterlijk staat er dat hij witheet is. De reden? Jona is boos omdat God is wie hij is.

Met Jona's theologie is niks mis. Hij zegt het hier: *Ik wist het wel: U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en bereid het onheil af te wenden.* Het is een prachtige geloofsbelijdenis. Hij slaat de spijker op z'n kop. Zo is God. Zo gaat hij om met mensen. Met Jona. En met de Ninevieten.

Vorige week preekte Walter over mensen. Wij mensen zijn beeld van God. En dat geldt voor *ieder* mens. We zijn daarin allemaal gelijk. God houdt dan ook van ieder mens. Voor ieder mens is hij genadig, liefdevol, geduldig en trouw. Want hij ziet zichzelf terug in jou.

Juist die genade maakt Jona witheet. Hij wil zelfs sterven. Dat is heftig hè. Hij is zo verschrikkelijk boos. Maar God wil dat niet laten gebeuren. Hij houdt van Jona. Net zoals hij van de Ninevieten houdt. Net zoals hij houdt van jou en mij.

Daarom is God zuinig op je. Hij wil niet dat je iets overkomt. Hij wil niet dat je te gronde gaat. God is niet uit op ondergang van mensen. Hij wil dat je lééft. Dat je het goed hebt. Dat is zijn uitgangspunt. En daar is alles op gericht.

Dus nu Nineve – en onthoud: dat is echt een sléchte stad – nu Nineve zich maar een klein beetje bekeert. Ze breken met hun kwalijke praktijken. Maar er kan van écht geloof nog geen sprake zijn. Ze stoppen dus met slecht doen. Nu Nineve zich een fractie aantrekt van de preek van Jona is God er als de kippen bij om goed te doen. Hij spaart de stad. Daar is hij op uit. Altijd.

Dat zie je ook in het Ezechiël. Daar staat in hoofdstuk 18:23 dit:

Slide ²³Denken jullie dat ik het toejuich als een slecht mens sterven moet? – spreekt God, de HEER. Nee, ik wil dat hij tot inkeer komt en in leven blijft.

En Jona wist dat. Hij kent God maar al te goed. Hij weet dat God zuinig is op mensenlevens. Daarom is hij boos. Hoe die boosheid vorm kreeg lezen we vervolgens vanaf vers 5. Jona heeft één dag gepreekt en is toen op een berg gaan zitten in de buurt van de stad. Hij wil het schouwspel wel eens zien.

Het is een absurde situatie, toch? Jona voor een hut, als het ware zittend op zijn hoge troon, uitkijkend over de stad. Wijntje er bij. Toastjes. Wachten op het spektakel. Squid Game, maar dan echt. Kijken hoe mensen uitgeroeid worden.

God leert Jona een gevoelige les. Een boom komt op, biedt schaduw. Heerlijk in de hitte. Maar na een dag is die door Gods ingrijpen weer verdwenen. Jona is woedend. Hij heeft een hekel aan de inwoners van Nineve. Vijanden van Israël. Wat hij zichzelf gunt: een smooth leven met schaduw en spektakel. Dat gunt hij anderen niet. Hij plaatst zichzelf boven de mensen waar hij over uitkijkt. En op neerkijkt.

Maar God is anders. Jona zegt: Heer, vernietig hen, want ze zijn slecht. God zegt als antwoord: ik vergeef hen, want ze weten niet wat ze doen. Het zijn woorden van een God die wil dat je leeft. Die het niet fijn vindt als slechte mensen vergaan. Ze hebben geen benul van wat ze doen. Dat wordt bedoeld met die voorlaatste zin. Weten het verschil niet tussen links en rechts. Zeg maar: tussen goed en kwaad. God wil hen niet vernietigen.

Veel later klinken diezelfde woorden. Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen. Jezus verbond zijn verhaal al eerder aan dat van Jona (Mat. 12:40). In de woorden aan het kruis doet hij beroep op de barmhartigheid van God. Dezelfde barmhartigheid die God hier laat zien voor Nineve. En voor Jona. Mensen hebben vaak geen idee wat ze doen. God wil ze graag vergeven.

En zoals Jona op zijn troon zit, kijkend naar de mensen beneden, in de stad. Zo zien we ook Jezus na zijn missie op de troon plaatsnemen. Maar hoe anders is onze Heiland. Hij kijkt naar deze aarde en zijn hart blijft uitgaan naar slechte mensen. Hij wil ze niet vernietigen. Hij wil dat ze leven! Dát is hoe God mensen omgaat. Daar is zijn schepping voor bedoeld: dat we leven en genieten, ruimte ervaren en vrede vinden. Daar is alles in God op gericht. Hij is genadig en liefdevol, geduldig en trouw, bereid het onheil af te wenden.

Op Jom Kippoer, grote verzoendag, wordt in de synagoge Jona gelezen. Ik vind dat wel humor. Joodse feestdag. En de enige Jood in het boek komt er niet zo best vanaf. Nee, juist de vijanden worden gespaard. Lezing van Jona betekent dus, dat Gods volk beseft dat ze niet beter zijn dan anderen. Ze moeten, net als ieder ander, leven van genade.

En het prachtige is: dat is wat vooral naar voren komt in dit korte boekje: we moeten leven van genade. Maar dan zijn we bij God aan het goede adres. Want hij is een barmhartige God. Hij wil dat je leeft! Dat je je zonden achter je laat en jezelf en anderen ruimte geeft. Niet oordeelt, maar liefhebt. Niet gebukt gaat, maar danst en huppelt. Omdat God je genadig is. En leven geeft.

Dit boekje eindigt niet met een conclusie, maar met een vraag. Het siert Jona, die ongetwijfeld dit zelf verteld moet hebben. Wat ik nou toch heb meegemaakt ... Hij heeft de vraag begrepen. En doet zich in zijn verhaal niet mooier voor dan hij is. Want ook hij heeft moeten leren leven van genade. Daar heeft hij alle ruimte voor gekregen van God. Jij krijgt die ruimte ook. Leer dan Jona's les. Van genade leven is: je niet verheffen boven anderen, je niet beter voordoen, niet jezelf rechtvaardigen, niet oordelen. De heelheid die je krijgt door vergeving, door elke keer weer een nieuwe kans. Die heelheid ook aan anderen gunnen. Dat is leven van genade.

Amen